

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 6 juni 1887, kl. 1 e. m.

*Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2 öfver
herr C. G. Anderssons i Skeenda motion, n:o 64, om
skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande sättet för uthyrande
af lägenheter vid statens jernvägsstationer.*

Till utskottets behandling har blifvit hänvisad en af herr C. G. Andersson inom Andra Kammarerna väckt motion, hvori han anför, att bland utarrenderade lägenheter, tillhöriga statens jernvägar, syntes honom restaurationslokalerna icke vara genom därför betingade arrendeavgifterna tillräckligt inkomstbringande. Vid de större jernvägsstationerna, hvarest de resande vid olika tider intaga sina måltider och ofta tillbringa natten, måste, antager motionären, inkomsten för hyresmannen vara rätt god och ej stå i förhållande till det ringa hyresbelopp han erlägger, ett belopp som ej ens vore tillräckligt för reparationskostnaden. Motionären ifrågasätter därför, huruvida icke större inkomst kunde af dessa lokaler erhållas, om utarrenderandet skedde efter anbuds infor drande. Den enda invändning, som förväntades kunna deremot göras, vore den att kongl. trafikstyrelsen uthyrt restaurationslokalerna till så billiga priser, på det att den resande allmänheten skulle erhålla sina måltider för godt pris, men att så icke blifvit förhållandet vore allmänt känt och motionären vore öfvertygad att blifvande arrendatorer skulle åtnöjas med att hålla samma priser som de nuvarande, om ock arrendeavgiften flerdubblades. Statens jernvägar hade hittills i ekonomiskt afseende ej lemnat särdeles lysande resultat och någon tillökning i inkomst

skulle dock uppstå genom införande af förändradt utarrenderingssätt. Motionären hemställer för den skull, att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes föreskrifva, att i afseende å de lägenheter vid statens jernvägsstationer, som uthyras till enskilde personer, vare sig för servering åt resande eller eljest, den anordning skulle från och med nästa år eller så snart ske kan vidtagas, att desamma upplåtas hvarje gång för en tid af högst tre år och sålunda, att arrendeledigheterna offentligen kungöras, på det allmänheten må blifva i tillfälle afgifva anbud, dervid vederbörlig borgen skall aflemnas för arrendevilkorens rigtiga fullgörande.

Vid utförandet af statens jernvägsbyggnader följdes till en början den princip att å stationer, der sådant ansågs för resandes bekvämlighet erforderligt, byggnaderna gjordes så omfattande, att de kunde inrymma lokaler å vissa ställen både för beredande af nattlogis åt resande och för deras bespisande, å andra åter endast för det senare ändamålet. Emellertid har man, såsom bekant, redan längesedan frångått nämnde princip och öfverlemnadt åt den enskilda företagsamheten att sörja för de resandes betjenande i berörde hänseenden. Efter hvad utskottet inhemtat finnas å de äldre jernvägslinierna staten tillhöriga lokaler för fullständig hotellrörelse endast i Gnesta, Katrineholm och Hallsberg. Öfriga nu ifrågakomna lokaler å de nämnda jernvägslinierna utgöras endast af matsalar med för restaurationsrörelsen erforderliga lägenheter, anordnade å fem stationer, nemligen Stockholms Central, Carlstad, Falköping, Nässjö och Malmö i stationshusen samt å två stationer, Charlottenberg och Alfvesta, i särskilda byggnader. Å de i senare tid tillkomna nordliga jernvägslinierna äro alla restaurations- och hotellbyggnader uppförda af enskilda personer, såsom t. ex. vid Storvik, Bollnäs, Ljusdahl, Ånge, Bräcke m. fl. större stationer. Endast vid Storlien har det ansetts nödigt, att i statens byggnad inreda ett herberge för resandes inhysande. Arliga hyresafgifterna utgöra enligt uppgift, som från kongl. trafikstyrelsen på begäran erhållits, för de tre nämnda hotellen 3,600 kronor, för de sju serveringslokalerna 3,144 kronor, samt för herberget i Storlien 200 kronor, eller inalles 6,944 kronor.

Motionären har med sitt förslag väsentligen åsyftat att förskaffa större inkomst åt statens jernvägar af dess omförmålta utarrenderade lägenheter. Kongl. trafikstyrelsen har tydligtvis vid lägenheternas upplåtande fäst sig icke så mycket vid den tillökning i inkomst som måhända skulle kunnat uppkomma, derest större tillfälle till täflan om arrendena blifvit på det af motionären föreslagna sätt eller annorledes allmänheten beredt — en tillökning, som i allt fall i förhållande till

jernvägarnas trafikinkomst skulle blifvit en försvinnande obetydlighet — utan fast mera vid angelägenheten att till föreståndare för jernvägens hoteller och restaurationer erhålla personer, om hvilka styrelsen haft grundad anledning antaga att de på allt sätt skulle bemöda sig om att sköta rörelsen till den resande allmänhetens belåtenhet. Och att detta syftemål vunnits, derpå torde såsom bevis få tjena det synnerliga beröm, som ofta blifvit af icke endast inländske utan framför allt utländske resande offentligen uttaladt.

Om det nu i enlighet med motionärens förslag skulle föreskrifvas, att statens jernvägars hoteller och restaurationer skola vid utlysta täflingstillfällen offentligen utbudas, så måste deraf också, för så vidt ändamålet skall vinnas, följa skyldighet för styrelsen att till restauratör och värd antaga den person, som erbjudit högsta hyresbeloppet, utan rättighet att i öfrigt pröfva personers lämplighet för platsens skötande. Framst af allt torde dock jernvägsförvaltningen böra vårda sig om ordningen vid jernvägarne, men hon skulle icke kunna göras därför ansvarig, om hon tvingades att till restauratörer vid stationerna antaga hvilka personer som helst, de der kunde finna sig befogade att öfverbjuda möjliga medtäflare om dermed förenade rättigheter.

Att styrelsen skulle, såsom motionären föreslagit, vid lägenheternas upplåtande binda sig genom kontrakt på vissa år, lärer icke lämpligen kunna ske, när styrelsen naturligtvis icke kan för restaurationernas skull förbinda sig att icke under en viss tid vidtaga tågändringar, som af andra anledningar kunna erfordras och hvarigenom t. ex. en station, der uppehåll för middagsspisning eller natthvila egt rum, icke vidare komme att därför lämpa sig, och hvaraf förlust för arrendatorn med deraf härledda ersättningsanspråk skulle kunna blifva en följd.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och då, enligt utskottets tanke, bestämmandet af sättet för upplåtandet af restaurationslokalerna vid statens jernvägsstationer och hvarmed der eger samband lämpligast bör såsom hittills öfverlemnas åt kongl. trafikstyrelsens bepröfvande, finner utskottet sig böra hemställa,

att motionen icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 6 juni 1887.

På utskottets vägnar:

AXEL KEY.